

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, 1664**

Qvæst. I. fuerit ne, esse ve potuerit in humanitate Christi ignorantia, aut
error.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

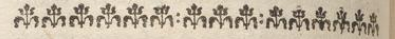
de eius veritate non dubitauerit, vt falso refert Bernal. d. 38. sect. 3. §. 1. num. 19. sed nec dubitari iam à Catholico potest: cum extet in vulgata editione recepta, atque probata à Concilio Trid. sess. 5. indecreto de vsu sacrorum librorum.

2. Chrysof. serm. de S. Trinit. post med. Epiphan. hæref. 69. Theophylact. Titius Bostrenf. & Lucas Burgenf. ad eum locum. S. Th. in 2. d. 11. q. 1. a. 3. ad 7. Valq. d. 56. c. 2. afferunt confortationem ibi solum dicere laudem fortitudinis Christi ab Angelo præstitam. Sic Deuter. 32. Moyses in cantico. *Roborentur in ipso omnes filij Dei*, quæ Epiphanius eiusque interpres sic actiue vertunt, *confortent ipsum omnes Angeli Dei*. Id est laudent eius fortitudinem. Apocal. 4. *Dignus est agnus, qui occisus est accipere gloriam, & honorem, & virtutem. & c. 5. accipere virtutem, & diuinitatem, & sapientiam, & fortitudinem*. Id est eius laudem. Plal. 8. *ex ore infantium, & lactentium perfecisti laudem*. Hæbreæ fortitudinem. Si ergo pro fortitudinis laude fortitudo accipi dicitur in scripturæ phrasi, eiusdem laude rectè confortasse Christum Angelus dicitur. Obicit Lugo quia naufragum iam fluctibus obruendum de animi dotibus in solatium laudare importunum foret. Foret quidem: Angelus non tentabat solatium Christi, sed laudem de eius fortitudine, quæ confortatio dicitur in scriptura. Opponit Bernal. quia gaudium, ac voluptatem, imò, & laudem Angelorum de sua fortitudine nouerat scientia infusa, antea Christus. Bene: sed non nouerat scientia experimentalis. Neque id obesse quominus Angelus cum Christu de ea laudabat fortitudine dare ipsi fortitudinē, eumque confortare iuxta scripturæ phrasim diceretur.

3. Bernal. d. 38. sect. 3. non bona fide refert ex Patribus, & Soario citandis Angelum motiuis propositis animos Christo fecisse. Sed contra: quia vel iudicabis posse eis motiuis animos Christi augere, vel non? Si primum: vel Christus discere ab illo potuit, vel Angelus à Deo etiam ad eam confortationem missus deceptus fuit: quorum alterutrum absurdum est. Si secundum vana, & inanis illa confortationis ceremonia fuit, ac solum apparens nullo spectante, qui confortari Christum iudicare posset. Et quidem apparitio Angeli fuit solum, non confortationis, qualicumque ea fuerit: quare vana est ea Bernalis creditio Patribus imposta. Hieronym. igitur. Dialog. 2. contra Pelagian. circa med. & Cyril. epistol. 9. verè confortatum Christum ab Angelo docent. Indeque alter auxilij necessitatem ad honestè viuendum contra Pelagianos probat, alter vero contra Eueychianos naturam etiam humanam Christi: ne si diuina sola admittatur in Deo timor, tristitia, atque auxilij Angelici indigentia admittatur: quam, & Damasc. in humanitate Christi admittit. 3. de fide. c. 20. atque eius interpres Nizetas. 3. Theol. c. 37. Ex hoc loco Bernardus serm. 1. de S. Andrea apparuisse Angelum ait, vt Christum indolore, in anxietate consolaretur. Hilar. supra ex quo Beda quomodo confortatum ab Angelo aiunt, quo propter nos tristis fuit: id est verè. Consentium Lyra. & Caiet. ibi. S. Th. 3. p. q. 12. a. 4. ad 1. cum Dominicanis ibi Lugo d. 2. t. sect. 2. num. 24. versu *Ego magis*. Bernal. proxime. §. 3. quam expositionem ob tantorum Patrum auctoritatem respuere non possumus: maxime, cum & à prima iuberetur, defendique posset, quin ab Angelo Christus quidquam didicerit. Potuit enim Angelus Christum confortare quin aliquid eum doceret. Primo eius fortitudinem laudando, gratia que agendo pro iis, quæ patiebatur, atque aggrediebatur pati: suo item beatifico modo compassionem exhibendo: sui etiam splendore, ac maiestate sensus exhilarando, comitando à discipulis derelictum, Patris voluntatem sensibilibiter, vt bene Maldonatus in 26. Matth. num. 40. intimando: ac præcipue deprecando, vt bene Bernal, vt lætificis cogitationibus (quas voluntariè, vel abiecerat, vel effecti priuarat, vt ita tristaretur, atque anxietetur) locum faceret.

4. Dico secundo Christus à nulla creatura potuit edificere. Probatur, quia creaturarum omnium rationalium Magister, & Doctor, vt vnionis dignitatem decebat, iuxta id Ioan. 1. *Erat lux vera, que illuminat omnem hominem*. &...

dicitur *magni consilij Angelus*: at cum hoc pugnat aliquid ab aliqua creatura discere, vel doceri. Secundo: quid omnium habitus clarissimè scientiam, aliis omnibus, quæ creaturæ doctrina, acquiri possent, longè præstantiorum. An vero cum vnione hypostatica præcisè discipulatus ab aliqua creatura prorsus absolute humanitatis repugnet ab ea quæstione pendet, an humanitas hypostaticè vnita ignorare, aut errare absolute poterit. Si enim absolute potuit errare, & potuit à creatura doceri. De ea vero quæstione agendum per otium erit. d. sequenti. q. 1.

DISPUTATIO II.

De iis que scientia Christi, siue in intellectu, siue in voluntate impediri posse videbuntur.

SCIENTIA Christi impediri posse in intellectu ipsius videbuntur ignorantia, & error: indeque in voluntate admittitur timor, & tristitia. De quibus scorsim computatione præsentandum nobis erit.

QVÆSTIO I.

Non erit ne, esse uerè potuerint in humanitate Christi, ignorantia, aut error.

IGNORANTIA dupliciter capitur. Primo positiuè pro ignorantia præuæ dispositionis, quomodo idem, quod error est. Secundo negatiue pro scientiæ carentia præcisè. Hæc autem rursus diuiditur in ignorantiam præse negatiuam, & priuatiuam. Priuatiua est carentia scientiæ debitæ secundum statum, & conditionem subiecti. Præse negatiua est scientiæ non debitæ carentia. Error vero est iudicium de re altera, quam sit, quod ad rem attinet præsertim: licet iustus sumptus error in sensibus, & apprehensione locum habere possit.

CERTAMEN I.

Priuatiam etiam ignorantiam habere absolute potuit Christus: at minimè habuit.

1. Dico primo potuit Christus habere ignorantiam etiam priuatiuam. De præse negatiua ignorantia dubium non est, quin in Christo esse potuerit, imò, & ignorauerit de facto aliqua: cum infinite supra suas cognitiones non reflecteret, vt supra docebamus: quare aliquam tandem cognitionem suam non cognouerit, nec nescierit, ne processus causarum subordinatarum infinitus admittatur. De ignorantia priuatiua probatur conclusio: quia, licet vnionis titulo reliquorum futurorum noticia Christi humanitati deberetur, eaque maxime ipsius statum deceret eorum ramen omnium, vel aliquorum noticia negari ipsi à Deo absolute potuit: ergo, & esse in Christi humanitate ignorantia priuatiua, quæ nihil aliud est, quam negatio notitiæ, siue cognitionis debitæ statui, & conditioni humanitatis Christi. Antecedens probatur primo: quia eorum omnium noticia liberè fuit humanitati Christi à Deo data: ergo, & potuit absolute

absolutè ipsi à Deo denegari: alioqui liberè data illi non esset, sed necessario. Secundo probatur: quia status plenè beatificus, ac proinde impassibilitas, & claritas corporis eodem rationis titulo humanitati eidem debebantur à sui conceptione: & tamen denegata illi in hac vita fuere ex alijs finibus à Deo: ergo, & notitia debita futurorum negari absolutè ex alijs finibus à Deo potuit.

2 In quæstione de factò Gnostici, alias Valentiniani apud Irenæ. t. aduers. hæres. c. 17. diei iudicij; atque in illo futurorum, imò, & aliorum plurimorum ignorantiam Christo blasphemè tribuebant: atque ut testis est Iſidor. 8. Origin. c. 5. circa finem, etiam qua verbum Christus est. Quos proinde per iocum Agnoitas appellat. Hi autem planè Arrianismum incurrerunt: siquidem, Arriani teste Athanas. orat. siue ferm. 4. contra ipsos post med. & Hilario de Trinit. ex ignorantia diei iudicij, quam ex Matth. 24. & Marci 13. filio Dei imitabant, illum Patri consubstantialem negabant. An vero Ignorantiam iidem qui Agnoitas fuerint, asserunt Vasq. d. 5. c. 2. num. 2. Sander. 7. de visib. Monarchia hæres. 108. Negant melius Castro hæres. 8. Præcol. verbo Ignorantiam enim eiusmodi ignorantiam Christo solum, qua homini affigebant, ut testatur Nizephorus. 18. hist. c. 50. Gregor. Magn. 8. epistolæ epist. 42. contra eorum hæres. vbi Eulogium Episcop. Alexand. laudat, quod eam confutauit. Porro agnoitas à Thomisto dicitur Themistiani sunt, ut aiunt Sophron. Patriarcha Hierosol. epist. ad Sergium. 5. in concil. Constantino. act. 1. approbata act. 14. liberat. Archidiacon. Cartag. c. 19. Breviar. t. 2. Concilior. post Arceljan. 3. Damascen. de hæres. verbo Agnoitas. Horum errorem excitauit deauò Lofius; Mejancthon. Lutherus, & Erasmus cit. d. 1. q. vlt. cert. 2. num. 1. ampliarunt autem illum Bullenger. Brenni. & Caluin. apud Canis. citatum ibidem asserentes ignorasse Christum, qua hominem in ficulnea esse folia tantum, imò errasse iudicando esse etiam fructum, atque insuper passionis, ac mortis suæ euentum cum Patrem orabat, ut calix si fieri posset à se transferret.

3 In eadem sententia, quoad diei iudicij ignorantiam humanitatis fuisse referunt Patres plures Irenæ. 2. aduers. hæres. c. 49. Basil. epist. inquisitum ad Amphilochem Latinæ per Euardentium. Naz. orat. 36. 4. ad Theolog. num. 60. quos omnes è contextu vniuersusque ab eo sentu eruditè vindicauit Vasq. citatus à num. 6. Sed vero eiusmodi ignorantiam elare in Christo admittunt Athanas. vbi proxime, ut testis est Vasq. num. 5. Tolet. in c. 2. Lucæ annotat. 86. Salmeron. t. 4. p. 3. tract. 4. atque apud eodem Cyril. 9. Thef. cap. 4. vbi ignorasse Christum, qua hominem vbi Lazarus positus, siue depositus fuerat, etiam admittit. Ambros. autem. 2. de fide. ad Gratian. c. 3. ait debuisse de suæ passionis, euentu ac morte, cum Patrem, ut transferret, si posset, orabat. Cæterum licet hæc citati Patres admittant clarè citatis locis nullam tamen errori huic fidem, vel auctoritatem faciunt. Ea enim admissio permissua solum fuit Arrianis ex eo præcipuè testimonio Matth. 24. de die autem illa, & hora nemo scit, nisi solus Pater. & Marci 13. neque filius, nisi Pater contra filij, ac verbi diuinitatem arguentibus, ut argumenti imbecillitate clariùs ostenderent. Cum enim Arriani eandem personam verbi, ac filij Dei in duplici natura faterentur, humana, scilicet altera, atque altera verbi, ac filij, quam ex ignorantia rigurosa diei iudicij, quam Christus Dei filius de se videbatur fateri, non esse diuinam. Sed creatam probare Arriani nitentur: ignorasse Patres admittunt, atque ita professum de se Christum eo loco, ut volebant. Arriani: aut secundum humanam naturam intellectam ignorantiam nihil inde confici contra filij, ac verbi diuinitatem. Nihil ergo præsidij Agnoitas, ac nouatores citati in his Patribus habent; habent autem aliquantulum in Origene ad locum Matth. hom. 30. in ipsum versus finem, atque in Iansenio. c. 123. concordia Euang. circa fin. qui licet ignorantiam diei iudicij in Christo, qua homine absolutè non admittant, tamen pro-

R. P. Christoph. de Ortega de Dei incarnat.

babilitate asseri posse fatentur, qua in re sunt periculosè, ne dicam erroneè decepti.

4 Dico secundo nullius rei ignorantiam priuatiuam Christus qua homo habuit Conclusio hæc in nullo Concilio definita est; sed tamen constanti Patrum consensu acordi, ac perpetua Ecclesie traditione dogmatica est: ideo opposita conclusio, ut hæresis à Patribus refertur num. 2. nostraque conclusio traditur à Patribus datis. d. 1. q. 1. & 2. qui negant diei iudicij ignorantiam in Christo, etiam qua homine, atque ab his quos statim idem negantes referemus Iulian. Mart. q. 58. ad Orthodox. Ignorantiam Christo tribuere impium vocat. Clem. Alex. 6. Pædag. init. si ita est, (ut aliquid Christo baptizando defuerit) ut aliquid disceret opus fuit; sed cum cum Deus esset, nihil didicisse fuit consentaneum. Neque enim quis verbo maior fuerit: sed neque Magister, ac Doctor est eius, qui solus est Magister. Erat autem secundum humanitatem baptizandus, & baptizatus, ac secundum eam etiam omni creatura maior, & omnium Magister: quare neque secundum humanitatem discere à creatura potuisse asserit Clemens: id quod his clariùs persequitur. An non ergo, vel inuiti, fatebuntur Verbum perfectum ex perfectio Patre natum ex æconomia, Incarnationis dispensatione, præordinatione esse perfectè regeneratum? Et si erat perfectus, cur quærat perfectus tingebatur? Ioannis Baptizate, oportebat, inquit, implere humanam perfectionem. Pulcherrime: ita enim dicit. Simul ac ergo à Ioanne tingitur si perfectus? Scilicet. Nihil ergo à Ioanne didicit? nequaquam: solo autem lauacro fit perfectus. Hilarius de Trinitate. Cum igitur omnis in Deo sit plenitudo, & omnia per ipsum, & in ipso reconcilientur, & dies illa reconciliationis nostre expectatio sit, hanc ille diem ignorat, cuius, & in se tempus est, & per se Sacramentum eius est? Etiam, qua hominis, cum ei iudicium omne datum sit, quia filius hominis est, etenim aduentus sui dies ista est, de qua Apostolus ait, &c. Consentunt Chrylost. hom. 68. in Matth. 24. Basil. contra Eunom. sub fin. vtrunque locum explicans Naz. orat. 36. 4. de Theolog. post med. Hieronym. in locum Matth. & in id Ierem. 31. Mulier circumdabit virum. Bernard. hom. 2. super Missus est. ad locum eundem. Damasc. 3. de fide c. 2. 1. & Nizer. 3. Thef. c. 38. Sic Nazianzen. sententiam illustrent. Si Theologi Gregorij sententia, id quod in oculorum aspectum cadit, ab eo quod mente, atque intelligentia percipitur. distinxeris, serua, & ignorans caro dicitur; verum ob persone identitatem, atque indiuisam communicationem Domini anima rerum futurarum cognitione, &c. locupletata est. Et c. 12. qui asserunt Christum progressum fecisse in sapientia, quia prius aliquid ignorauit, negans vnionem factam esse. M. denique Gregorius 8. epistolar. epist. 42. Quisquis Nestorianus non est, Agnoita esse non potest.

5 Duplicem dogmaticæ huius veritatis rationem dederunt nobis recitati Patres. Primam Damascen. & Gregor. quia vnionis titulo omnium futurorum humanitati data cognitio est, quæ neque in se, nec cum fine, aut munere Incarnationis pugnat: atqui cognitio diei iudicij, & reliquorum, quæ ab hæreticis obiciuntur, nec in se, neque cum fine, aut munere Incarnationis pugnat: ergo data humanitati Christi de facto fuit. Confirmatur: quia, quæ Christi, atque humanitatis eius statum, & conditionem cognosci decet, nequeunt in se, vel cum incarnatione, vel eius fine, aut munere pugnare: ignorantia autem priuatiua solum esse potest carentia cognitionis eorum, quæ humanitatem eiusque statum decent cognosci. Nec refert positio titulo, & exigentia vnionis posse cognitionem absolutè denegari à Deo nam quoties de opposita Dei voluntate non constiterit ex Scriptura, vel Patribus, aut incommo Theologico, quæ hic absunt, annuere de facto Deum exigentia tenendum est: quia ea est connaturalior prouidentia, sicut de causarum naturalium absolutè exigentia conuenire. Rationem secundam conclusionis expressit Hilarius. quam sic instruo. Quidquid spectat ad statum in quo quisque à Deo collocatus est, atque ad munus ipsi à Deo coniuncti datur de facto illi à Deo, atqui cognitio diei iudicij, & futurorum reliquorum spectat ad statum, & munus

X x x

munus, in quo à Deo posita fuit Christi humanitas: ergo data de facto ipsi à Deo fuit. Minor probatur, quia Christus, quia homo, constitutus à Deo est vniuersalis Redemptor, Magister, & Iudex: atqui diei iudicij, & reliquorum futurorum, quæ sunt omnia, vel effectus, vel media redemptionis, vel eorum abusus, cognitio pertinet ad munus Redemptoris. Magistri, atque iudicis vniuersalis: ergo pertinet eorum cognitio ad statum, & munus in quo humanitas Christi collocata à Deo fuit.

6 Ad loca Matth. 24. & Marci 13. Respondimus d. 1. censent intelligenda esse de ignorantia capitis Christi in suo corpore nempe Ecclesie, cuius defectus sæpè capiti eorum in se incapaci attribuitur iuxta Regulam Ticonij. Ita M. Greg. proximè cum Eulogio libro contra Agnoitas, & Origenes, & Damascen. sic explicans profectum Christi in sapientia. 3. de fide capite 22. intelligenda autem de ignorantia experimentalis aiunt Origen. Bernard. de gradib. humilit. ad verba Marci Epiphani. Ancorato longè post med. ac fol. 8. Chrysost. tom. 3. hgm. de Trinit. longè à medic. Sed vtraque explicatio impugnata à nobis est disp. 1. Quia textui, & intentio non congruit: quia etiam de causa reicienda est alia Basilij Epist. Citata ad Amphilocho. nempe solum Patrem scire, à se nimirum: de qua etiam expositione Naz. oratione 36. 4. de Theolog. numero 36. ait exiguum intelligere. qui sic intellexerit: quia solus Deitati diei iudicij cognitionem concedere videtur. Duplex ergo expositio probanda, probatque à nobis, d. 1. fuit. Altera Ambrosij 5. de fide capite 7. Hilarij 9. de Trinit. assentientium eis verbis denotari non esse tempus diem illum propalandi: ac proinde scientiam pro manifestatione ibi sumi, atque pro hac negari consentit Alphonfus de Castro. Sic nescire se boni, ac prudentes dicunt rogantibus, quæ secreto opus habent, & manifestare non expedit, imo Deus ipse eo modo sæpè loquitur, de iis, quæ nouit, vt multis testimonijs. d. 1. demonstrauimus. Altera nobis gratior erat. Gregorij. M. & Naz. Damasceni Nizetæ, vbi proximè Caiet. Vazquij, & aliorum humanitatis viribus, vt ab vnione se iuncte diem illum nescire; suppressit autem vnionis titulo scire vt discipulorum curiositatem de eius diei noticia compesceret, quam Angelis negatam, atque præcellenti humanitati tot miraculis illustri de se indebitam, nec sui titulo datam Magister profitebatur.

CERTAMEN d. I.

Nullus error in Christi humanitate fuit, esse uero potentia absoluta potuit.

2 Conclusio negatiua de facto Catholica profusa, imò magis Catholica est quam præcedens: Aduersatur hæreticis citatis cert. 1. numero 2. sine, & Magistro Victoria Dominicano, qui docebat supra deceptiones sensuum humanitatis in Christo ad intellectus etiam deceptionem peruenisse. Probatur primo, quia error magis dedecet humanitatem unitam, quam ignorantia: atque hæc, indecentiæ causa, non fuit de facto in Christo, vt vidimus: ergo multo minus fuit de facto error. Secundo: quia error nec Beatos docet, quam ab eis de facto abest: ergo multo magis ab humanitate Christi. Tertio: quia, vt bene ac fusè persequitur Anselm. libro secundo, *Cum Deus homo* capite 3. error de facto in Christi humanitate admissus multum auctoritati Magisterij, & doctrinæ hominis Christi derogaret, quarto: quia cum esset in Christo scientia obiectorum infusa, & clara præsto sensuum, & apprehensionis deceptiones, siue errores corrigebantur, ne de re vlla aliter ac in se esset iudicaret. Et quidem in quaestione de facto

nulla est in re præfenti difficultas. Quæstio autem de possibili paulò est difficilior pro qua statuendum est errorem culpabilem (quem non aptè hic cum practico, quo omnis peccans est ignorans, Valq. & Lugo considerant) in humanitate Christi esse non potuisse: cum ea esset, etiam vniõnis ad verbum antecederet impercabilis.

2 Solum ergo potest esse quaestio de errore inculpabili an humanitati Christi potuerit absolute committere: affirmant Valq. proximè, Lugo d. 2. 1. sect. 3. num. 26. §. *opposita sententia* vbi Theologorum plurimum, & Recentiorum, & antiquorum esse ait. Negat autem Soar. d. 24. lect. 3. §. *difficile quidem*, Sed nescio an debita distinctione disputent, ac doceant. Etenim, vt clarè hæc in re, & disputetur, & definiatur dupliciter humanitas Christi consideranda est. Primo, vt præcisè unita, secundo, vt scientiis beata, atque per se, & per accidens infusus etiam ornata. Deinde, vt sic ornata possumus loqui de errore circa earum scientiarum obiecta, si quæ sint, alia præterea, quæ eiusmodi scientiis cognoscuntur, quibus positus dico secundo. Circa obiecta earum scientiarum nullus potest error absolute esse in humanitate Christi eis scientiis ornata. Hæc conclusioni assentitur Soar. nec dissentiri possunt, Valq. & Lugo. Ratio est prompta: quia implicat error cum scientia, & euidencia circa obiectum idem: atqui in humanitate Christi illis scientiis ornata est scientia, & euidencia circa earum obiecta: ergo in humanitate Christi eis scientiis instructa implicat error circa earum obiecta. Maior est dignitas, siue axioma philosophicum probatum abunde controuersi. de anima, controu. de actibus intellectus, ac de se patens. Quid enim virtutis habebit medium obiectum erroneum, atque, vt summum, verosimile, & apparet, vt in conspectu motui certum, & euidens intellectum mouere trahereque possit in assensum, seu iudicium oppositum: circa alia si quæ sunt obiecta eadem est difficultas, ac de errore humanitatis unitæ, nec iis scientiis ornata, cum circa illa obiecta perinde se aliorum scientia habeat, ac si in humanitate non esset.

3 Dico tertio contra Valq. & Lugo. Humanitati præcisè, vt unitæ hypotheticè repugnat absolute error. ita Soar. citatus. Cuius pietati, potius quam rationi assentior. Nam actiones suppositorum in sensu Soarij non esse sæpè, ac plus satis ostendimus: quare ob eam rationem humanitatis error verbi ne ipsa non esset, nec cum eius infallibilitate pugnet, sed solum per idiomatum communicationem, quomodo plura alia re ipsa verbo repugnantia ratione vnionis hypotheticæ de ipso dicuntur. Anselmi citati testimonia extra rem sunt. Nam loquitur de humanitate Christi non præcisè, vt unita, sed, vt re ipsa Magistra omnium, atque scientiis ad id munus necessariis fuit ornata: quas si demas non inuenio ratione solus magistrorij, cur absolute decipi humanitas nequeat, sicut absolute decipi, errareque summus Pontifex potest, licet Dei nomine errorem nequeat docere, quod neque humanitas errans præstare tunc posset. Denique arguit. Quia phisicus ille humanitatis error inculpabilis, respectu verbi permittentis culpabilis foret, quod repugnat verbo accidere, vt se in aliquo culpabiliter gerat. Sed antecedens in sua communi doctrina de ratione formatæ personalitatis probare non potest contra Valq. qui respondet verbum non aliter teneri regere humanitatem unitam, quam sui prorsus iuris etiam sibi vnionem reliquit, quam reliquas non sibi vnitas humanitates.

4 Cæterum in nostris principiis firma, imò unita pro conclusione ratio est. Diximus enim rationem formalem personalitatis præter rationem essendi independentem ab vnione ad aliud, quam dicit subsistentiam propria addere naturæ subsistentis independentem in operando, siue rationem essendi cum pleno, & absolute Dominio operationum suarum independentem re ad alio, cui incumbat regimen, & gubernatio ipsius in illius

iebat. S. Th. à nobis datus, & explicatus. d. proœm. q. 2. vnde fit ad personam, quæ naturam personam alienam, ita eius gubernationem spectare, vt quidquid indecens illa admittat, licet inculpabiliter, vitio personæ ipsam suppositantis, ac personantis vertatur, si ab hac potuerunt impediri; sicut, inuò magis, quam tutori, curatori, & Pædagogos actiones defectuolæ minoris, & pupilli, quas potuerunt impedire, licet inculpabiliter ob defectum aduertentiæ à minori, & pupillo fiant: quia ex munere tenentur eas vitare in natura, quam vt propriam sua sub cura regendam suscepit ex quo sic arguo. Error physicus est ex obiecto malus etiam moraliter, vt admittit Lugo num. 28. §. Respondeo transat. & patet quia error est abusus potentie naturalis datæ à Deo, vt veritas cognoscat: ergo accedente voluntario sufficiente ad culpam erit culpa, & malum morale: atqui in permissione, erroris etiam inculpabilis humanitatis, quem possit verbum impedire effectus sufficiens voluntario verbi ad culpam ipsius: ergo peccaret verbum errore etiam inculpabili humanitatis: quod proflus repugnat, ac proinde, & error etiam inculpabilis humanitatis. Subsumptum probò. Ex eo quod tutor, & Pædagogus naturam pupilli suam ad regimen esse munere fecerit, factis apponunt voluntarij ad culpam in permissione voluntaria defectuum ex obiecto malorum, pupilli inculpabiliter etiam eos operantis: at verbum, strictius iure vnionis, & personationis humanitatis Christi suam illam fecerat ad regimen, & gubernationem actionum ipsius: ergo permissione voluntaria inculpabilis erroris humanitatis, qui ex obiecto malus est, factis apponeret voluntarij ad culpam.

5 Totus est Lugo in negando, atque impugnando subsumpto. Putat enim vt aliquid ex obiecto malum imputetur ad culpam opus esse, vt voluntarium sit naturæ ipsius, quæ illud physicè operatur. Oppositum autem exemplis datis euicimus, milleque alijs possemus. v. g. Prætoris, quia mentem exure segetes, domum, vel publicum aliud ædificium permitteret, cum possit impedire: qui tamen voluntaria permissione actionis illius in amente inculpabilis factis voluntarij apponeret, vt alterius factum ex obiecto malum sibi imputaretur ad culpam. Sed instat Lugo poterat verbum licitè interficere humanitatem sibi vnitam: ergo, & errorem illius permittere. Negatur consequentia. Vnio enim personalis non eximit humanitatem à supremo dominio verbi, sicut intra regimen verbi in operando constituit. Quod si diceret. Potest verbum permittere humanitari seipsam occidere inculpabiliter, quod ex obiecto malum est, quin verbum peccet: ergo, & incidere in errorem paritas quidem esset; sed negandum antecedens foret. Denique opponit. Potest verbum permittere humanitatem vnitam in amentiam incidere: ergo, & errare. Sed, si loquatur de amentia, cui etiam inculpabiliter causam humanitas daret, negandum esset antecedens: eadem enim est ratio, ac de errore actuali; secus si de amentia sine concursu, siue cooperatione humanitatis, etiam inculpabili, quæ cooperatio nequit in errore deficere.

6 Constat hinc, quid in ea quæstione, quam hic decidendam ex d. de Christi impeccabilitate asseruimus dicendum sit: an scilicet humanitas Christi potuerit materialiter absolute peccare asseruat Lugo d. 26. sect. 4. num. 48. expresse: videturque à firmaturus Vasq. d. 61. num. 55. admittens potuisse esse in Christo motus inordinatos appetitus sensitiui, quia nisi rationis consensus accederet peccata non sunt. Sed negandum tamen est: quia, licet ex inaduertentiâ actus materialiter malus possit malus non esse, inuò ex errore amentioris humanitati, tamen nequit non verbo vnito ex obligatione regiminis, & gubernationis humanitatis culpabilis esse. Sed instabis denique error non est ita intrinsecè malus ex obiecto, vt nequeat ex fine honestari: ergo ex fine offendendi veritatem humanitatis assumptæ potest.

R. P. Christoph. de Ortega de Dei incarnat.

tuit honestè, & humanitas errare, eiusque error à verbo, permitti quemadmodum Philosophos, quod ei scientiæ suæ gloriam non tribuerunt. Sed euacuatur in cogitationibus suis tradidit Deus in reprobum sensum: Dæmonesque quos diè infusus erroribus punit. Respondetur tamen errorem esse intrinsecè malum: quare nec posse accedente voluntario sufficienti non esse peccatum tam humanitatis voluntariè errantis, quam verbi in sibi vnita permittentis in Deo respectu Philosophorum alia est ratio: nam permissione ipsa peccati formalis punire delinquentes potest, atque physicam entitatem peccati, prout ab ipso est, velle quare, & errorem damnatis infundere.

Q V Æ S T I O II.

De Christi Domini admiratione, & risu.

ADMIRATIONEM, ac risum in eandem cogimus quæstionem, quia hanc risus supponit, ac proinde quidquid admirationem impedit alicui, & risum impedit.

CERTAMEN I.

Nusquam in Christi humanitate fuit admiratio vera.

1 Legimus Matth. 8. Christum Dominum Centurionis fidem miratum dixisse tantam se in Israël fuisse non inuenisse. Maldonatus ibi num. 10. nonnullos refert existimantes eam admirationem veram in Christi humanitate fuisse. A qua sententia, dum alij longè abscedere apud eundem vellent, nescio an aliquid recesserint. Etenim illam ipsam explicatius propositam sectantur. Præmissa enim multiplici Christi scientia creata, infusa nempe per se, & per accedens, atque experimentalis e rerum euentibus, occurrentibusque obiectis captam, de quibus nos d. 1. aiunt: de iis, quæ scientia experimentalis nondum Christus nouerat, licet aliis scientiis ea ipsa illi innotescerent potuisse veram animo admirationem concipere: cum autem Centurionis fides eo vsque experimentaliter Christo nota non fuisset, quia eo vsque euentus non occurrerat; verè de ea fuisse miratum Christum: sed contra: quia si de iis, quæ nondum experimentaliter nouimus, licet alias nobis notissimis, mirari possemus: cum nemo ante rerum euentus eas experimentaliter nouerit, sapientissimus quisque æquè, atque ignarissimus, de omnibus miraretur. Secundo quia non solum de eis, quæ certo aliunde nouimus, sed quæ præsumptione, & coniectura prudenti euentura præuenimus cum eueniunt, ac denuo experimentaliter nouimus non miramur. Ergo multo minus Christus fidem Centurionis, quam clare prænouerat miraretur, cum euenit, atque illam denuo experimentaliter euentu ipso nouit.

2 Vera igitur nostra, & concors Theologorum omnium, qui hac de re disputarunt, sententia est: Christum miratum verè nunquam fuisse, etiam Centurionis fidem: vt eo etiam Matth. loco Patres, atque interpretes omnes constanter docuerunt, ibi docent miratum dici, quia ad eximiam Centurionis fidem commendandam ea signa Christus fecit, quæ admirantes facere, atque exhibere solent. Sic Deus iræ incapax iratus dicitur cum dure punit: quia id ipsum irati homines facere consueverunt.

X x x 2 Ratio